

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Published by Pokrok Publishing Co.,
1809-1811 Howard St. - Tel. 7918.

Subscription by mail, - \$1.00 per year

Vydává: **Vydavatelská Spol. Pokroku**
V. A. C. BUREAU, reditel.
309-1311 Howard ul. - Telefon 7918.

Předplatné - \$1.00 na rok
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednotlivě

POKROK ZÁPADU
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 22. srpna 1908

Chicagské "Rozhledy", jimž asi dobře jsou známy naše omažské poměry, píšou v posledním svém čísle: "Jsou sice bohatší jednoty sokolské, ale žádná z nich nevládní tak rozkošný majetek, jako omažská. Měla již prostornou síň, prostorné místo vedle stromy posazené a domek, kde útlek našla česká škola, a nyní ještě přikoupila sto stop přiléhajících na straně jižní. Na pozemku jest slušné stavení a množství stromů a Sokol hodlá prý tam zřídit zahradu. Majetek tento jest na široké, kamenem dlážděné ulici, téměř ve středu české čtvrti. Kdyby do "české Omahy" vjel někdy čilejší život, dle příkladu Chicaga nebo Clevelandu, měl by velkou cenu." — I my soubhlasíme s "Rozhledy", že bylo by již na čase, aby u nás poměry, společenské se zlepšily. Za celý poslední čas nemůžeme se vykázáni ničím, na co bychom mohli poukázati s hrdoští. A přece půda pro ušlechtilé podniky vzdělávací u nás je. Můžeme tak směle tvrditi, připomeneme-li si dokonalý zdar nedávné Havlíčkovy oslavy.

Dne 12. srpna bylo tomu 25 let, co vyhořelo pražské Národní Divadlo. Byla to hrozná zvěst, jež záhy rozšířila se po celé české vlasti, že ehlonba českého lidu, Národní Divadlo, hoří. Celý národ zatruchl nad zkázu zlaté kapličky nad Vltavou, na jejíž postavení po celá léta se sbíralo všude tam, kde ozýval se český hovor. Národní Divadlo, na něž dávali jsme se jako na viditelný důkaz naší vyspělosti kulturní, lehlo popelem... Kdo pamatuje se na ty doby, jistě zachvěje se při vzpomínce truchlivé... Ale národ český brzy se této vzpomínce odvrátil od ohromení, jež způsobily první žalostné zprávy. Ve chvíli byl rozhodnut, že divadlo si postaví národ znovu. Nadšení, s jakým sbírky na znovupostavení Národního Divadla byly podnikány, bylo veliké. Sotvaže doletly první telegrafické zprávy o požáru, již podnikány byly sbírky. A netrvalo dlouho, Národní Divadlo stálo znovu. Dnes již můžeme směle tvrditi, že Národní Divadlo vykonalo pěkný a záslužný kus národní práce a bude důležitým kulturním činitelem i v budoucnosti.

Jak na jiném místě tohoto listu dočte se čtenář, odevzdal pan Jan Rosický jménem amerických Čechů k rukám předsedy českého odboru Zemědělské rady pro král. České p. Karla Práška vklad 1612 k 20 h jako základ k fondu, z něhož by se dostávalo postizeným při živelních pohromách pomoci. Jsme dalece toho, abychom krajanům v Čechách nepřáli toho daru, ale nedovedeme si upříti poukázati na jednu okolnost, jež by neměla býti nám lhostejnou. Jsou nám dobře známy české poměry a jsou nám rovněž známy stesky českých poljišťujících ústavů, jež často jsou sřechávaní. Lid český na mnohých místech podceňuje význam pojíšťoven a teprve tehdy poznává svoji chybu, když bývá posud. Pří-

liš spoléhá se na cizí pomoc. Nemůžeme nám býti lhostejno, že podobným způsobem lid stává se nesamostatným k vlastní škodě. Nepopíráme, že dar, o němž výše jsme se zmínili, byl dán s nejlepšího úmyslem, ale jeho účelnost zdá se nám přece jen pochybnou. Tane nám stále na mysli myšlenka, že podporuje se tím lhostejnost lidu a částečně ničí snaha českých poljišťujících společností, jejichž vzrůst je jistě i vzrůstem národního kapitálu. Dar Čechů amerických měl by byl daleko větší cenou, kdyby byl věnován některé obranné české organizaci. Ať už je to nejdůležitější kulturní spolek Ústřední Matice Školská, ať jsou to obě obranné naše Jednoty: Nár. Jed. Severočeská a Nár. Jed. Pošumavská, každá z nich zasluhuje všestranné podpory. Myslíme, že dar by byl daleko vhodnější užiti, kdyby byl věnován některému z těchto národních spolků.

Je třeba u nás v Omaze čilejšího národního života. Víme to jistě všichni a přece nečiníme práce, ba ani tolik, v čem bychom mohli tušiti aspoň náběh k zlepšovací poměru. Pravda, máme zde školu, zdárně prospívající školu, máme tu celou spoustu českých spolků, máme tu dva časopisy a přece ten život náš není takový, jaký mohl by býti, kdybychom rádně vyžítkovali všeho toho, čeho v jiných českých osadách postrádají a přece žijí v ohledu společenském i národním daleko lépe nežli my zde. Dnes prozatím poukážeme na jeden nedostatek, který trpce nesou mnozí z krajanů nedávno do této země přijelých. **Nemáme zde česko-anglické školy, již nutnost a prospěšnost nedovede žádný upříti.** Zatím, co v jiných, daleko menších českých osadách podobné školy již existují a setkávají se s dobrým úspěchem, u nás, kde potřeba školy podobné stává se čím dále citelnější, dosud se na její zřízení ani nepomyšlelo. K této věci se ještě vrátíme. Dnes jenom podotýkáme, nebylo by záhodno, o něco podobného společně se pokusit!

Památce Petra Chelického znalýš citelů jeho postaviti pomník v Chelčicích u Vodňan v Čechách. Komité, jež za tím účelem se ustavilo, vydalo v nedávných dnech svolání, v němž praví se mimo jiné: Chelčický žil téměř celý svůj dlouhý život ve více Chelčicích, před samými branami král. města Vodňan, psal zde ve svém domovu své slavné spisy, které nyní čítá akademie velikým nákladem vydávají a komentují, on shromáždil zde kolem sebe mnohé vynikající myslitelce národa, ba i národů cizích, a učinil tak z tiché vesničky Chelčie místo, které zná a s úctou zyslovuje každý inteligent na celé zeměkouli; a vděčný národ neuznal posud za vhodné, aby oznámil byt skrovným památkám, kde žil a pracoval proň slavný tento jeho syn! Ani hrob jeho nezástal zachován, ani i tradice místní o velkém krajanu tom přerušila zloba věku. Napravme aspoň částečně, co bylo hřešeno na tomto muži. Postarejme se o to, aby byl skrovná mohyla neb kámen v domovské více velkého zakladatele "Českých bratrů" hlásal kolemjdoucím, že i v našich srdcích nevyhylna ještě pieta k těm, jimž vděčíme za dobrý zvuk, který požíval jazyk náš již v dobách zvrhlého středověku ve vzdělaném světě jakožto — "první orgán pravdy". Nežádáme velikých obětí hmotných. Jak mnoho drobných rozhází se do roka k účelům podružným, ba zbytečným. Věnuje-li každý, komu to poměry dovolí, týdně jen krejcar na pomník Petra Chelického, může se již státi činným členem právě zalo-

ženého spolku našeho, jež si učinil úkolem zbudovati na krásném místě v domovu Chelčického památník z pouhé povinné piety k slavnému krajanu.

V době, kdy o Havlíčkovi tolik se psalo i mluveno, kdy pořádalo se tolik oslav mnohdy tak povrchných, bude zajisté záhodno povšimnouti si několika slov uvědomělé ženy Dr. R. R. Wišteinové, která promluvila na chicagské Havlíčkově slavnosti anglicky. Řeč její nedošla patřičné pozornosti od tammních časopisů, poněvadž prý byla stylisována pro vyspělejší posluchačstvo. Jsme jisti, že máme vyspělé čtenáře i čtenářky a ti se budou přirozeně o několik těch slov zajímati. Dr. Wišteinová promluvila v podstatě asi takto: "Máme-li světiti památku kohokoli, nemůžeme pustiti z myslí kterýs jednotlivce žil, pracoval, umíral. — Havlíček uží nás především Humanitě, tudíž Svobodě, pak pravému Vlastenečství a dobré Žurnalistice. — Národ musí býti vzdělaný, aby mohl býti svobodným a mohl si vymoženou svobodu zachovat, zároveň národ vzdělaný svobodný nikoho neztlačuje. "Jest lehko lid nevdělaný dráždit — těžko vzdělati." Věříme-li, že toto jest pravdou, nuže zijme dle toho a nemluvme pouze o tom. Tenkrát můžeme někoho o pravdě přesvědčiti, když jsme pravdivými sami. Skutečná pravda nemá zapotřebí reklamy, ta pronikne lidem sama třeba nikdo ji nechválil. Havlíček pronikl v lid, poněvadž sám cítil býti v právu a pravdě a proto nalezl ohlasu. Vlastenečství nepozůstává býti předsedou nebo tajemníkem celého tu-etu spolků, ale v tom známe-li potřeby našeho národa a k ukojení jich všemi silami pracujeme. K tomu ovšem třeba některých "malíčností", jako znalosti historie, literatury, umění, národohospodářského stavu té země a pod. takových "malíčností" — ne pouhé mluvení a při tom neznati třeba ani geografické polohy země. — Žurnalistika má znáti nejen toto vše, ale býti zároveň učitelkou lidu a především vedena poctivým člověkem. Pfála bych si býti tak bohatou, abych každému novináři, co jich je v Americe bez rozdílu národnosti, mohla darovati spisy Karla Havlíčka Borovského; tím dobrým proto, aby je znalost jich povzbudila a posílila k další činnosti, tím špatným proto, aby se za svou inferioritu styděli. — Končí: MÁ-li míti slavnost tato nějaký význam vůbec jest třeba, "aby nám to naše vlastenečení ráčilo konečně z úst vjeti do rukou a do těla, abychom totiž více z lásky pro svůj národ jednali, než o té lásce mluvíli!" — Podotýkáme k tomu, že Dr. R. R. Wišteinová je nejen výbornou lékařkou, ale i velice činnou členkyní vzdělávacího klubu žen "Snaha" v Chicagu.

STÁTNÍ DEMOKRATICKÁ KONVENCE.

Ve středu minulého týdne odpodně odbyvali demokraté a populisté státní své konvence v Lincoln, demokraté v Auditoriu, populisté v Lindell hotelu. Hned po zahájení demokratické konvence bylo zřejmo, že jedinké přání populistů, aby pro úřad guvernéra jmenován byl populista George W. Berge, nedojde splnění, ježto, jak z průběhu konvence zdá se vysvítatí, i nejlepší přátelé jej zradili, přidavše se na stranu Ash-tona C. Shallenbergera, kterýž obdržel nominaci hned při prvním hlasování. Výsledkem tím popuzení byli populisté do té míry, že chtěli nominovati vlastní svůj listek, což by se také bylo stalo, kdyby se byl Berge podvolil jejich žádosti. Než jmenování Shallenbergera, jež považován jest za povolný nástroj drah, nesetkalo se se souhlasem četných demokratických delegátů, kteříž okamžitě vystihli, že státní listek se Shallenbergerem v čele má pramalou naději na zvolení. Pan M. J. Bouše z David City, jež se ucházel o jmenování pro úřad státního sekretáře, nedovolil ani, aby jméno jeho přišlo před konveni. Hlavní zásluha o jmenování Shallenbergera přísluší Gilbert M. Hitchcockovi, vydavateli omažského "World-Heraldu", kterýž obětoval i své aspirace na úřad spolkového senátora, jen aby přivodil porážku Bergerovu. Ať pan Hitchcock těší se svým vítězstvím! Jen po dlouhém vyjednávání s rozvadenými populisty podařilo se sestaviti tento státní listek, kterýž neuspokojuje ani demokraty ani populisty: Za spolkového senátora — W. H. Thompson z Grand Island, dem. Za guvernéra — A. C. Shallenberger z Alma, dem. Za místogovernéra — William H. Green z Creighton, dem. Za lezezniční komisaře — A. P. Fitzimmons z Tecumseh, dem., George Horst z Polk, pop., John Davis z Fillmore, pop. Za státního sekretáře — Carl R. Goucher z Wahoo, dem. Za státního pokladníka — F. C. Babcock z Hastings, dem. Za auditora — J. S. Canaday z Minden, pop. Za pozemkového komisaře — J. V. Wolfe z Lincoln, pop. Za nejvyššího návladního — Iyale I. Abbott z Omahy, dem. Za státního školozorce — R. H. Watson z Valentine, dem. Nejen populisté, ale i mnozí demokraté slavnostně prohlásili, že nebudou voliti listek, v jehož čele

NA HAVLÍČKŮV POMNÍK V CHICAGU.

San Francisco, Cal., 15., 8. '08. Další příspěvky laskavě zaslali tyto čtenáři "Pokroku": Albina Schiemová, Portland, Ore., \$1. Marie F. Bartošová, Lincoln, Neb., 25c. Anna Bartošová, Lincoln, Neb., 25c. Marie Bankertová, Tigerton, Wis., 50c. Hynek Breuer s paní, \$1. Fr. Skoedopole s paní, \$1. pl. Fundová, 25c. Petr Rabštajnec, 50c. Josef Zahradka, 50c. Karel Drábek, 50c. George Christ (Polák!), 50c. El Reno, Okla. F. J. Fille, Lincoln, Neb., 50c. Cecilie Sebrová, Omaha, Neb., 50c. Frank Kaplan, Morse Bluff, Neb., 50c. Jan a Hedviška Novotný, Hallam, Neb., \$1. K. Bernreiter, Cleveland, Ohio, \$1. Sokol "Cleveland", Cleveland, O., \$2. W. Raucher, \$1. A. Wata, \$1. K.

Kokeš, 50c. F. Fafek, 75c. A. Drahoš, 50c. V. Čiviš, 50c. Kar. Veselý, (sběratel) 75c. Salt Lake, Utah. Karel Stibral, Lidgerwood, N. D., 50c.

Celkem tedy sešlo se až posud \$75.78. V čísle 8 a 9 t. č. přinesu dodatečné "Glossy" k některým zajímavým dopisům, o nichž ještě nemohl jsem se zmíniti. Ve čtrnácti dnech vrátím se do Avalonu, Cal. a pošlu peníze do Chicaga. Těm, kteří osvědčili, že mají české srdce, upřímně děkuji.

Jan Havlasa.

DESATERO ČESKÝCH PŘIKÁZÁNÍ.

1. Pomni, že Bůh tě Čechem stvořil; neodroď se!
2. Nedejme se!
3. České dítě do české školy!
4. Vzdělávej se!
5. Pracuj!
6. Buď člověkem ušlechtilým!
7. Podrobuj se národní kázni!
8. Buď dobrým hospodářem!
9. Svůj k svému!
10. Šetři zdraví svého!

STÁTNÍ DEMOKRATICKÁ KONVENCE.

stojí nástroj drah, nýbrž že voliti budou listek republikánský. Aby tak učiniti mohli s dobrým svědomím, o to by se měla postarati státní republikánská konvence, jež se dnes, ve středu odbyvá v Lincoln. Jest jisto, že dráhy napnou všechny síly své, aby dostaly většinu delegátů do svého vleku, avšak doufáme, že snaha jejich nesetká se tentokráte s úspěchem. Poctivi republikánové státu našeho vyslovili se zřetelně, čeho si přejí od svých delegátů do státní konvence a není nejmenší pochyby, že by páni delegáté špatně poslouchili své strany, kdyby se zachovali po případě demokratických svých kolegů.

MATICE VYŠŠÍHO VZDĚLÁNÍ.

Jedenáctý finanční výkaz.

Hotovost dne 12. května '06.	\$1505.00
Prof. B. Šimek, Iowa City, Ia.	25.00
Jan Vosmek, Cedar Rapids, Ia.	5.00
I. G. Pospíšil, Jeddo, Texas...	5.00
Tomáš Janečka, Jeddo, Texas,	5.00
M. W. Houser, Cedar Rapids,...	30.00
Milostina Bureš, Omaha, Neb.,	5.00
J. V. Luňák, St. Louis, Mo.,	5.00
A. J. Čejka, St. Louis, Mo....	5.00
Úrok na bance	22.35
Úrok z nadace Jos. Dusila ...	8.74
Jos. Měkota, Cedar Rapids, Ia.,	10.00
B. B. Letovský, Cedar Rapids,...	5.00
Prostřednictvím místního výboru v Milwaukee, Wis.:	
Sbor "Hlahol"	5.00
J. J. Vlach	5.00
Prostřednictvím místního výboru v Baltimore, Md.:	
Sokolská Jednota Blask	10.00
Rád Osvidčených, ČSPS	5.00
Rád Karel Jonáš, G. B. U.	5.00
Rád Bohemia, I. O. H.	5.00
Sbor Jaromila, J. Č. D.	2.00
Jos. Klečka	5.00
Prostřednictvím místního výboru v Clevelandu, O.:	
Rád Vitězslava Hálek, ČSPS ...	5.00
Sbor Vratislava, J. Č. D.	5.00
Rád Sokol Zlatá Praha	5.00
Fr. Vlna	5.00
Fr. Hrubecký	5.00
Rád Bratří v Krubu, ČSPS....	5.00
Prostřednictvím místního výboru ve Wilber, Neb.:	
Rád Svojan, ČSPS	10.00
Rád Líbuše, ČSBJ	5.00
Zbytek ze sbírky	4.80
Rády Č. S. P. S.	
Karel Jonáš, Vining, Ia.	5.00
Rovnost, Chicago, Ill.	2.00
Praha, Chicago, Ill.	5.00
Karel IV., Cedar Rapids, Ia.,	5.00
Vyšehrad, Niobrara, Neb.	5.00
Rády Z. Č. B. J.	
Bruno, Bruno, Neb.	5.00
Pražské Vlastenky, Prague, Neb.,	3.00
Karel Jonáš, Lesterville, S. D.,	5.00
Dobromila, Omaha, Neb.	5.00
Čestí Bratří, Clutier, Ia.	5.00
Západní Svornost, Clarkson, Neb.	5.00
Slován, Omaha, Neb.	5.00
Oklahoma, Prague, Okla.	10.00
Karel IV., Cedar Rapids, Ia.,	5.00
Palacký, Omaha, Neb.	5.00
Dennice, Ord, Neb.	10.00
Praha, Wilber, Neb.	5.00
Různé spolky.	
Soc. Vzděl. Spol. Ferd. LaSalle, Chicago	5.00
Záb. Vzděl. Podp. Spol. Ratolest	5.00
Rád Čechle, AOUW., D. of H., Omaha	2.00
Čtenářský Spolek, Cedar Rapids	10.00
Rád Pizeš, J. S. A., Chicago...	5.00
Lože Ottokar, R. P., Chicago...	10.00
Spolek Záběj, N. Y., ...	10.00
Sbor Slavie, JČD., N. York...	5.00
Sbor Slovanská Lípa, St. Louis,	5.00
Sřružení Detroit Spol., Detroit,	50.00
Sbor Bolesla Němceová, JČD., St. Louis	5.00
Sbory Sokolské.	
T. J. Sokol Žilka, Bruno, Neb.,	5.00
T. J. Sokol, Plattsmouth, Neb.,	10.00
Úhrnem	\$1944.95
Vyplaceno studentům	75.00
Zbývá v pokladně 13. srpna '08	\$1509.95
JOSEF MĚKOTA, účetník.	
W. F. SEVERA, pokladník.	